GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 221 | *Joi, 8 (20) Octomvre.* | **1887.**

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., s'au începutŭ unŭ nou abonamentŭ pe triluniulŭ Octomvre, Novembre și Decemvre la care invitămu pe toți onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **3 fl.**	pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **6** „	„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **12** „	„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale.**

Abonațilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ diarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurită și a arĕta și posta ultimă.

Brașovŭ, 7 Octomvre 1887.

Diarele unguresci din Clușiu varsă focŭ și pară asupra generalului Traianŭ Doda, din causa cunoscutei sale scrisorĭ, ce a adresat'o președintelui camerei deputațilorŭ din Pesta. Limbagiulŭ bărbătescŭ alŭ generalului a iritatŭ mai alesŭ pe guvernamentalulŭ „Kolozsvar“, care și cu acéstă ocasiune nu se sfiesce a-și arĕta arama.

Numita fóiă face o desperată încercare spre a rĕsturna asertiunile generalului Doda. In articlulŭ sĕu de fondŭ dela 13 Octomvre a. c. întitulatŭ „Pasivitate ad absurdum“, „Kolozsvar“ dice între altele: „Ar trebui sĕ justifice d-nulŭ Traianŭ Doda, pe ce basă susține elŭ că direcțiunea de adi a politicei maghiare „amenință a face imposibilă viéța și desvoltarea națională a poporului românŭ,“ sĕ justifice, că nerepresentarea în camera legislativă maghiară a valahimei, socotite la trei milióne, nu a isvorîtŭ din propria voință a acestui poporŭ, din alegerea de bună voiă a atitudinei sale politice și că nu ei (Românii) înșișĭ suntŭ causa că, abătĕndu-se dela situațiunea din 1867 și dela situațiunea ce a urmatŭ după ea, astădĭ numai unŭ singurŭ deputatŭ de naționalitate valahă póte ocupa locŭ în parlamentulŭ nostru“.

„Pe câtŭ timpŭ d-lŭ generalŭ în retragere Traianŭ Doda nu va dovedi acésta, casulŭ întemplatŭ cu d-sa firesce nu póte fi privitŭ decâtŭ ca unŭ escentricŭ esemplu alŭ acsiomei „volenti non fit injuria,“ ca o formă de sinucidere tragi-comică prin care elŭ însușĭ își nulifică dreptulŭ sĕu legalŭ!...“

Mai departe dice fóia clușiană:

„La aceea, că de unde își ia d-lŭ Doda acelŭ dreptŭ a da neparticipării sale de bună voiă la lucrările dietei înfățișarea, ca și cum „poporulŭ românŭ“ ar fi esclusŭ din cadrulŭ constituțiunei: numai atuncĭ amŭ puté rĕspunde când în loculŭ mandatului cercului sĕu electoralŭ, pe care nu l'a presentatŭ, ar presenta o scrisóre de acreditare dată lui din partea întregului „poporŭ românŭ.“

„Așadér d-lŭ Traianŭ Doda a mersŭ ceva prea departe cu încrederea cea mare ce o are în sine, când vorbesce în numele întregului poporŭ valahŭ fără a avé scrisóre de împuternicire din partea lui; merge pré departe când generalulŭ cesaro-regescŭ în retragere iși închipuesce, că cu pasivitatea lui va nulifica dreptulŭ constituționalŭ alŭ regelui și alŭ dietei maghiare și valabilitatea legilorŭ sancționate.....“

Nimicŭ decâtŭ sofisme și érăși sofisme! Când cineva nu mai scie cum sĕ-și susțină causa nedréptă își ia refugiulŭ la teorii și apucăturĭ false și absurde.

Lăsămŭ pentru momentŭ la o parte cestiunea décă și încâtŭ suntŭ justificate asertiunile din scrisórea generalului Doda și întrebămŭ prin ce-și justifică „Kolozsvar“ asertiunea sa, că poporulŭ românŭ s'a esclusŭ elŭ însușĭ de bună voiă din cadrulŭ constituțiunei și că d-lŭ Doda nu se póte considera ca representantŭ alŭ acestui poporŭ, deórece are mandatŭ numai dela alegĕtorii din Caransebeșŭ?

Amŭ vrea sĕ ne arate sofiștii și teroriștii dela fóia clușiană măcarŭ unŭ singurŭ casŭ în istoria statelorŭ, că unŭ poporŭ a preferitŭ mai bine a fi asupritŭ, esploatatŭ maltratatŭ și lipsitŭ de drepturile și de folósele vieței de statŭ, decâtŭ a fi liberŭ, respectatŭ și părtașŭ alŭ tuturorŭ acestorŭ drepturĭ și folóse!

„Kolozsvar“ vrea sĕ ia în apĕrare terorismulŭ unguresců, care a adusŭ lucrurile acolo ca numai unŭ cercŭ electoralŭ românŭ sĕ pótă fi representantŭ în dietă, provocându-se la pasivitatea Românilorŭ din Ardealŭ.

Nu-i nimicŭ mai comodŭ și mai ușorŭ decâtŭ a pune vina pe „hoțulŭ de păgubașŭ“. Românilorŭ ardelenĭ li s'a luatŭ autonomia țĕrii, li s'au luatŭ drepturile politice-naționale, li s'a luatŭ totŭ ce putea garanta câtușĭ de puținŭ desvoltarea lorŭ liberă în acestŭ statŭ și acum totŭ ei suntŭ de vină, că astfelŭ, într'unŭ modŭ ne mai pomenitŭ în viéța statelorŭ moderne, au fostŭ scoșĭ cu totulŭ din cadrulŭ constitutiunei!

După noi principala cestiune pusă de d-lŭ generalŭ Doda este și rĕmâne: Suntŭ séu nu representațĭ adi cele trei milióne de Românĭ în parlamentulŭ centralŭ ungarŭ? — și la acésta întrebare rĕspunde însășĭ fóia clușiană c'unŭ **nu** semnificativŭ.

Alta este apoi cestiunea postulatelorŭ Românilorŭ ardelenĭ, și a postulatelorŭ Românilorŭ din Ungaria în privința acestei representărĭ. Faptulŭ că Românii ardelenĭ pretindŭ sĕ aibă autonomiă și dietă provincială și deputații lorŭ sĕ fiă delegațĭ de acéstă dietă în parlamentulŭ centralŭ, cum suntŭ delegațĭ deputații Croațilorŭ de dieta lorŭ, nu schimbă nimicŭ din situațiunea anormală ce li s'a creatŭ tuturorŭ Românilorŭ prin aceea, că nu li se dă putința de a-și validita dreptele lorŭ postulate naționale pe cale constituțională.

Este la rĕndulŭ regimului ungarŭ de a se îngriji sĕ afle modalitatea, ca sĕ fiă representațĭ în parlamentŭ și cele trei milióne de Românĭ și pe câtŭ timpŭ se lucréză tocmai în direcțiunea contrară, ca sĕ fiă esclușĭ, generalulŭ Doda are dreptate, când susține, că poporulŭ românŭ nu mai are locŭ în cadrulŭ constituțiunei ungare.

Ne vomŭ esplica cu altă ocasiune mai pe largŭ asupra importantei cestiunĭ sulevate de fóia Clușiană. Pentru adĭ vomŭ adresa lui „Kolozsvar“, cu privire la afirmarea, că generalulŭ Doda n'are mandatŭ dela întregulŭ poporŭ românŭ, încă numai următórea întrebare: Are dóră d-lŭ Coloman Tisza mandatŭ dela întréga națiune maghiară, când vorbesce în numele ei? Nu este și elŭ numai alesulŭ unui singurŭ cercŭ?

Cehii și uneltirile de maghiarisare.

Sub titlulŭ: „Cum se pórtă Ungurii cu copii Slovacĭ“ scrie „Narodni Listy“ următórele:

Foile din Pesta aducŭ cu mare mulțămire scirea, că douĕ sute de copii sĕracĭ ai Slovaciei au emigratŭ din comitatulŭ Trencinŭ în Alfold (Ungaria de sudŭ). Acești copii de părințĭ sĕracĭ suntŭ destinațĭ sĕ fiă maghiarisațĭ pentru o bucată de pâne și pentru multe bătăi dela cei carĭ ii întrețĭnŭ și sĕ îngrijescŭ pentru sporirea poporului alesŭ pe globulŭ maghiarŭ. Acestŭ miserabilŭ comerțŭ cu nenorocițĭ copii slovacĭ, care nu se înfățișéză mai bine decâtŭ unŭ comerțŭ cu Kulisĭ (hamalĭ, muncitorĭ) chinesĭ și cu sclavĭ africanĭ, s'a esecutatŭ deja în anii de mai 'nainte, acum se apucă d-nii Maghiarĭ din nou de acesta cu consimțĕmĕntulŭ „tuturorŭ fiilorŭ dreptĭ și credincioșĭ ai patriei unguresci“. Și se provócă la aceea, că ce țĕranĭ destoinicĭ au devenitŭ din astfelŭ de Slovacĭ adușĭ ca copii în Alfold; cu alte cuvinte, ce creaturĭ miserabile au devenitŭ din ei, carĭ renunță la limba și la naționalitatea strămoșilorŭ lorŭ pentru o miserabilă esistență și carĭ trebue sĕ se chinuiască pentru nisce trândavĭ Maghiarĭ îngâmfațĭ.

Din pașaliculŭ Bistriței.

La 12 Octomvre n. s'a ținutŭ în Bistrița adunarea de tómnă a comitatului sub președința lui Banffy-pașa. Mai importantă a fostŭ desbaterea proiectelorŭ de bugetŭ ale comunelorŭ.

Se scie că în cele mai multe bugete comunale pe 1887 au fostŭ în modŭ arbitrarŭ și nelegalŭ șterse de comptabilulŭ superiorŭ sumele destinate și de anĭ înscrise pentru școlele confesionale și pentru bisericĭ, și aceste ștergerĭ le-a tăinuitŭ înaintea comisiunei permanente și a congregațiunei. Numai târdiu ajunse adunarea generală la cunoscința acestei procederĭ nelegale și decise sĕ supună din nou comunelorŭ spre esaminare bugetulŭ primitŭ numai pe temeiulŭ ducerei în eróre a congregațiunei și apoi se se presinte érășĭ adunării generale. Acéstă hotărîre a anulat'o ministrulŭ de interne sancționându-se prin acésta o grea nedreptate comisă cu autonomia comunelorŭ garantată prin lege și cu singuraticele confesiunĭ. La propunerea advocatului Low s'a hotărîtŭ de altmintrelea, sĕ se adreseze în acéstă afacere o representațiune ministrului. Intențiunea de a detrage scólelorŭ confesionale și bisericilorŭ din comitatŭ contribuirile bănescĭ date de comune de mulțĭ anĭ necontradicĕndŭ legea, s'a manifestatŭ — dice corespondentulŭ din Bistriță alŭ foiei „Sieb Deutsch. Tgbltt.“ — de altmintrelea nu numai în acea procedere necalificabilă de a ștérge comptabilulŭ în modŭ arbitrarŭ sumele, ci s'a ivitŭ și de atuncĭ în singuratice comune în presiunĭ oficiale fără nicĭ o jenă, căutândŭ a sili cu ajutorulŭ notarilorŭ comunalĭ pe judii comunalĭ și pe celelalte persóne oficiale, a nu înscrie în bugete pe 1888 sumele pentru școle și bisericĭ.

Va sĕ dică nu'i ertatŭ sĕ ne ajutămŭ cu banii noștri școlele și bisericile! Mai rĕu ca în cea mai detestabilă despoțiă!

In memoria lui Iacobŭ Mureșianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei“ a mai primitŭ următórele telegrame și scrisorĭ de condolență:

Valea-Bârgăului, 10 Octomvre 1887.

Pe vredniculŭ părinte, marele Românŭ și neobositulŭ anteluptătorŭ alŭ dreptei nóstre cause în decursŭ de o jumĕtate de veacŭ, din inimă îlŭ deplângemŭ și în vecĭ nu-lŭ vomŭ uita. Vĕ rugămŭ respectuosŭ sĕ primițĭ și împărtășițĭ din parte-ne nemângăiatei familie cele mai sincere ale nóstre espresiunĭ de condolență.

Ionŭ Dologa, Eliseu Iulianŭ Danŭ, Pavelŭ Beșa.

„*Kronstädter Zeitung*“ din locŭ scrie în numĕrulŭ sĕu dela 1 Octomvre a. c.:

„*Iacobŭ Mureșianu,* editorulŭ și proprietarulŭ „Gazetei Transilvaniei“, care a fostŭ dusŭ la grópă astădĭ, se bucura între conaționalii sĕ-i de-o mare vedă. Fiulŭ rĕposatului, Dr. Aurel Mureșianu, redactorulŭ „Gaz. Trans.“, a primitŭ telegrame și scrisorĭ de condolență dela episcopulŭ din Caransebeșŭ Popasu, dela președintele Academiei române Cogălniceanu din Bucurescĭ, dela George Barițiu din Sibiiu, dela prof. Teclu din Viena, dela episcopulŭ Mețianŭ din Budapesta și dela alții. Fii rĕposatului suntŭ Dr. Aurel Mureșianu, redactorulŭ „Gaz. Trrans.“, Iacobŭ Mureșianu, profesorŭ de musică în Blașiu și compositorŭ agreatŭ, și Traianŭ Mureșianu, sculptorŭ și escelentŭ cântărețŭ în München. Fiica cea mai mare Elena este măritată după locotenentulŭ-colonelŭ Moise Groza, cea mai mică, Sevastia, după inginerulŭ Const. Davidescu.“

Fóia unguréscă din locŭ „*Brasso*“ dela 1 Octomvre scrie:

„In diua morții lui Iacobŭ Mureșianu, a editorului sĕu, „Gazeta Transilvaniei“ apăru încadrată în negru,

pe întrégă pagina primă, anunţându casulŭ de mórte Reposatului a fostŭ membru onorarŭ alŭ Academiei Române, membru fundatorŭ alŭ Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului românŭ, directorŭ în pensiune alŭ gimnasiului guperiorŭ rom. catolicŭ din Braşovŭ, a fostŭ redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei« şi membru alŭ comitetului comitatensŭ şi alŭ representanţei orăşenescĭ. A muritŭ în etate de 75 de anĭ. Îlŭ jălesce o mare familiă. — Din incidentulŭ acestui casŭ de mórte priméscă colegii dela foiă şi stimatulŭ ei redactorŭ espresia sincerei nóstre condolenţe colegiale!"

SCIRILE ḌILEI.

Deputatulŭ unguresců Dr. Iosifŭ Kralik a cerutŭ investigaţiune în causa decurgerei alegerei de deputatŭ a lui Hertelendy Bela din cerculŭ electoralŭ alŭ Canijei mari. Causa cererei sale o motivă prin următórele puncte: Alegerea s'a făcutŭ prin mituirĭ, a mituitŭ însuşĭ candidatulŭ Hertelendy şi cu scirea lui s'au făcutŭ în interesulŭ sĕu şi alte mituirĭ; au mituitŭ organele administrative şi membrii partidei lui Hertelendi; în fine au restrinsŭ libertatea de alegere a alegĕtorilorŭ, nelăsându sĕ votiseze pe toţĭ alegĕtorii partidei contrare, ér din voturile celorŭ carĭ au votatŭ pentru acéstă partidă, mai multe au fostŭ scrise în favorulŭ lui Hertelendy. Comisiunea censurătóre a dietei a ordonatŭ cercetare.

—x—

Directorulŭ institutului corecţionalŭ din *Aiudŭ* arată într'unŭ articulŭ publicatŭ de curéndŭ în »Budapesti Hirlap" sistemulŭ introdusŭ de elŭ pentru instruirea arestanţilorŭ. După spusa respectivului directorŭ arestanţii suntŭ în maioritate românĭ, fiindŭ Aiudulŭ în ţinutŭ mai numai românescŭ. De aceea pentru instrucţiune suntŭ înfiinţate două scolĭ: română şi maghiară, avéndŭ fiă-care scóla clasele sale şi fiăcare clasă despărţĕmintele ei. Românii carĭ sciu ungurescee nu se trimitŭ la scóla românéscă, ci la cea maghiară; ér aceia dintre Românĭ, carĭ sciu ceti şi scrie numai în limba lorŭ, se trimitŭ în clasele mai superióre ale scólei românescĭ, unde se propune strictŭ limba maghiară, şi după ce se iniţiază în acésta, sciindŭ puţinŭ sĕ şi vorbéscă, se »înainteză« la scóla unguréscă, unde — după cum spune directorulŭ — unŭ anŭ este de ajunsŭ pentru ca respectivii sĕ şi însuşéscă limba unguréscă. Acei Românĭ înse, carĭ nu sciu scrie şi ceti, şi nu sciu nicĭ unguresce, învéţă mai ânteiu la scóla românéscă scrisulŭ şi cetitulŭ, trecŭ apoi — după unŭ anŭ — în clasele mai înalte ale scólei românescĭ pentru a se iniţia acolo în limba maghiară, şi de aci trecŭ apoi la scóla unguréscă, pentru ca sĕ-şi însuşéscă „limba statului«, sĕ înmulţéscă „naţiunea". — Comentarŭ nu mai trebue la aceste uneltirĭ de maghiarisare a arestanţilorŭ, de a cărorŭ nenorocire profită Ungurii ca sĕ-i desnaţionaliseze.

—x—

De câteva ḍile plouă într'una în părţile *Braşovului*. Timpulŭ e fórte rece, aşa că de aḍi diminéţă *ninge* chiar. Pe dealurile dimprejurulŭ Braşovului s'a prinsŭ binişorŭ zăpada.

—x—

In Vadŭ a arsŭ şura lui Ionŭ Borcea cu bucate cu totŭ. Bietulŭ sufere o pagubă de 245 fl. 60 cr.

—x—

O telegramă adresată din Pesta foiei berlineze „Montags-Revue« anunţă următórea curiósă scire: „Fostulŭ ministru unguresců de finanţe Koloman Ghyczy zace greu bolnavŭ în localitatea Statarium din comitatulŭ Vesprimŭ." Telegrama voia sĕ ḍică că Ghyczy e greu bolnavŭ şi că în comitatulŭ Vesprimŭ s'a proclamatŭ statariulŭ.

—x—

Societatea de lectură a junimei studióse dela institutulŭ pedagogico-teologicŭ gr. or. românŭ din Aradŭ, incepéndu-şĭ activitatea pe anulŭ scol. 1887/88, s'a constituitŭ la 20 Sept. n. în următorulŭ modŭ: Preşedinte: Rev. D. Vasile Mangra prof., vice-preşedinte: Alexandru Mihuţa, clericŭ, Secretarŭ: Valeriu Magda clericŭ, Cassarŭ: George Micleu, clericŭ, vice-notarŭ: Petru Stănuţŭ ped., Bibliotecarŭ: George Telescu clericŭ, Vice-bibliotecarŭ: Ioan Popovicĭ, ped., Controlorŭ: Iosifŭ Nişu, ped. — In comisiunea literară: Al. Mihuţa, Romulŭ Popovici, Mihaiu Păcăţianŭ, Mochiu Vancea, Septimiu Severŭ Secula, Ioanŭ Leucuţa clericĭ, şi Vasiliu Giurgiu ped. — In comisiunea revisoră: Petru Pascu, Alexandru Vaşadi, clericĭ, şi Valeriu Ghilĕzanŭ ped.

Gherla, 28 Septemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Scirea comunicată în Nr. 151 din a. c. alŭ „Gazetei" relativŭ la instruirea fetiţelorŭ dela scóla română din locŭ în lucrurile de mână, am onórea a o întregi aşa:

a) Din şirulŭ celorŭ ce au conferitŭ în scopulŭ acesta a rĕmasŭ afară din greşélă d-lŭ prof. I. Popŭ cu 1 fl. şi după aceea a mai subscrisŭ d. I. Moldovanŭ din locŭ 20 cr.; decĭ suma întrégă este 31 fl. 30 cr.

b) La şedinţa conchiemată prin subscrisa pe 25 a l. c. pentru a ne înţelege prin cine şi cum s'ar pute mai uşorŭ şi mai bine preda lucrurile de mână în pomenita scólă, stimatele dómne şi domnişóre din locŭ — invitate tóte — nu s'au înfăţişatŭ, afară de dómna Casa şi d-şóra Iuliana Orianŭ, pre lângă carĭ şi d-şóra S. Boeriu a avisatŭ că va ajuta bucurosŭ la instruire. Aşa comitetulŭ intenţionatŭ alŭ damelorŭ române din Gherla, carele avea şi putea pregăti terenulŭ şi pentru realisarea altorŭ scopurĭ culturale — precum vedemŭ cu bucuriă practisându-se în multe părţĭ — a rĕmasŭ deocamdată neconstituitŭ.

c) S'a procuratŭ materialulŭ de lipsă pentru fetiţele sĕrace în preţŭ de 6 fl. 50 cr.; 4 fl. 80 cr. rĕmânŭ la subscrisa pentru suplinirea lipselorŭ ce se vorŭ mai ivi în decursulŭ anului; er restulŭ de 20 fl. s'a transpusŭ onoratei direcţiunĭ a numitei scóle pentru de a se capitalisa în scopulŭ desŭ amintitŭ.

Instruirea s'a începutŭ astăḍĭ cu 24 eleve.

Ludovica Borgovanŭ n. Antonŭ.

Testamentulŭ fericitului fundatorŭ
Teodorŭ Pap.

Amŭ anunţatŭ la timpulŭ sĕu încetarea din viéţă a marelui proprietarŭ Teodorŭ Pap din Lugoşŭ şi disposiţiunea sa testamentară d'a se folosi averea sa în scopurĭ de binefacere, bisericescĭ şi şcolare. Testamentulŭ s'a făcutŭ, după espressa voinţă a testatorului, în limba română de cătră notarulŭ r. publicŭ. Étă cuprinsulŭ testamentului acestui mare binefăcĕtorŭ:

1. Eu, *Teodorŭ Pap*, simţindu-mĕ morbosŭ şi slăbitŭ la puterile fisice, der cu minte întregă şi sĕnĕtósă, pentru casulŭ morţii, recomandŭ sufletulŭ meu graţiei nemărginite atotputernicului Dumnedeu, eră trupulŭ meu voescŭ sĕ se înmormênteze în modŭ provisorŭ în cimiteriulŭ greco-orientalŭ românŭ din Lugoşŭ, de unde apoi sĕ fiă transportatŭ câtŭ de curéndŭ şi aşeḍatŭ în odichnă eternă în cripta mea familiară, carea după mórtea mea va trebui sĕ se ḍidéscă în *Giula* (Bekés-Gyula) în cimiteriulŭ greco-orientalŭ românŭ.

2. Tótă averea mea mişcătóre şi nemişcătóre despre carea nu facŭ altă disposiţiune mai la vale şi carea sĕ află la *Lugoşŭ, Zsabar, Kekes şi Gyula,* o destinezŭ pentru o fundaţiune greco-orientală română în *Giula* (Bekes Gyula) carea sĕ pórte numele: *„fundaţiunea Teodorŭ Pap"* şi adecă:

a) Scopulŭ *„fundaţiunei Teodorŭ Pap"* este ca din venitulŭ curatŭ anualŭ alŭ tuturorŭ averilorŭ mele sĕ se împărţéscă stipendii anualĭ tinerilorŭ greco orientalĭ românĭ din *Giula* (Bekes Gyula) carĭ suntŭ sĕracĭ, lipsiţĭ de mijlócele materiale şi studiază la atare gimnasiu, academiă orĭ universitate în Ungaria orĭ în streinătate.

b) Acéstă fundaţiune va provedea cu stipendii în prima liniă pe nemurile mele până la strănepoţĭ şi strănepóte, carĭ s'au născutŭ dela trei surorĭ ale mele şi umblă la orice scólă, şi numai suma ce va rĕmâné după stipendiarea neamurilorŭ mele, se va întrebuinţa pentru tinerii românĭ greco-orientali din *Giula*.

c) Unŭ stipendiu fiă pentru nemurĭ, fiă pentru tinerii românĭ greco orientalĭ din *Giula,* nu póte trece preste 400 fl., adecă: patru sute florinĭ la anŭ, pentru o persónă.

d) Neamurile mele, întocmai ca tinerii greco-orientalĭ românĭ din *Giula,* decă suntŭ risipitorĭ, orĭ nu facŭ propăşire îndestulitóre în învĕţămentŭ, suntŭ eschişĭ dela stipendii.

e) Neamurile mele, rĕmase după trei surorĭ ale mele, numai până la strănepoţii şi strănepótele mele de soră potŭ ave prioritate înaintea tinerilorŭ românĭ greco-orientalĭ din *Giula*, eră cei ce urmeză după strănepoţii şi strănepótele mele după trei surorĭ ale mele, numai ca streinĭ se potŭ lua în considerare la împărţirea stipendiilorŭ.

f) Familia amicului meu Dr. *Atanasiu Marianŭ Marienescu* jude la tabla regéscă din *Budapesta* şi a advocatului din *Lugoşŭ Ioane Nedelcu* are d'a fi privită egală cu neamurile mele până la strănepoţĭ şi strănepóte. Va sĕ ḍică: următorii din familia Marienescu şi Nedelcu până la strănepoţĭ şi strănepóte, până când umblă la atare scólă, suntŭ a se provedea cu stipendii în prima liniă tocmai ca următorii surorilorŭ mele.

g) Toţĭ aceia carĭ din fundaţiunea mea creată prin acestŭ testamentŭ, vorŭ primi stipendii, au sĕ se numéscă de *stipendiştii lui Teodorŭ Pap.*

3. Manipularea întregei mele averĭ, împărţirea stipendiilorŭ pe basa punctului 2), censurarea recurselorŭ şi a testimoniilorŭ, precum şi eschiderea dela stipendii, cu unŭ cuvéntŭ: facerea tuturorŭ disposiţiunilorŭ necesarĭ spre acelŭ scopŭ, ca fundaţiunea mea sĕ corespundă intenţiunei mele că, adecă: neamurile mele până la strănepoţĭ şi strănepóte ale surorilorŭ mele sĕ umble la scólă, şi ca tinerii românĭ greco-orientalĭ din *Giula* sĕ aibă mijlóce materiale de a pute studia la gimnasii şi la institute mai înalte de învĕţămentŭ, — o încredinţeḍŭ *Veneratului Consistorŭ greco-orientalŭ românŭ din Aradŭ,* pe care-lŭ rogŭ cu de-adinsulŭ ca sĕ caute su orĭ-ce preţŭ a susţine şi a întrebuinţa venitulŭ curatŭ alŭ fundaţiunei mele spre crescerea şi luminarea tinerimei greco-orientale române din *Giula* (Bekes-Gyula).

Dorescŭ tot-de-odată, ca spre orientare şi controlă socoţile anuale ale fundaţiunei mele, precum şi numele stipendiaţilorŭ sĕ se facă cunoscute publicului românŭ greco-orientalŭ prin atare foiă română, socotelele înse spre censurare şi întărire sĕ se subştearnă în fiă-care anŭ la sinodulŭ eparchialŭ alŭ diecesei *Aradului,* orĭ în casŭ de lipsă la Consistoriulŭ greco-orientalŭ românŭ alŭ Metropoliei nóstre din *Sibiiu.* Rogŭ decĭ pe Veneratulŭ Consistorŭ greco-orientalŭ românŭ din Aradŭ sĕ binevoiască a elabora şi unŭ statutŭ pentru manipularea fundaţiunei mele, împărţirea şi sumele stipendiilorŭ anuale, mai departe pentru modalitatea cum sĕ se censureze şi publice socotelele fundaţiunei mele.

4. Bunei mele soţii *Ofelia,* decă ea va rĕmânea în stare de vĕduvă, până la mórte, lasŭ a i se plăti din tótă averea mea suma de 30,000, fl. adecă: trei-ḍecĭ de mii de florinĭ valuta austriacă ca deplină escontentare, prin ce firesce încétă şi dreptulŭ ei vidualŭ basatŭ pe legile patriei. Decă înse ea va mărita şi nu va mai purta numele meu: atuncĭ ea în locŭ de trei-ḍecĭ de mii

---

FOILETONŬ.

O NÓPTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioanŭ E. Prodanŭ.

— Mario! mai dă câte unŭ sbiciu calului tĕu, rĕmâi mereu îndĕrĕtŭ!

Şi Ioanna de Werrières, cu ochii plinĭ de farmecŭ, cu obrajii ca de rose, aşeḍéndu-şĭ mâna pe căluşelulŭ ei înfocatŭ, trecea înainte ca unŭ fulgerŭ, urmată de două amasóne şi d'o întrégă cetă de bărbaţĭ tinerĭ. Încă câteva momente şi étă-i aprópe de vérfulŭ colinei pleşuve, de unde se vedea desfăşurându se în depărtare frumósa priveliste a oraşelului Spa, cu cochetele-i edificii şi cu parcurile-i inverḍite. Ḍiua era strălucitóre şi claritatea atmosferei îţĭ permitea a distinge şi cele mai micĭ amĕnunte ale acestui tablou, încadratŭ de întunecósele ramurĭ ale braḍilorŭ. Spre rĕsăritŭ se înălţau munţii, în colorĭ albastre ca nisce mărgăritare înşirate, spre bolta albastră a cerului.

Vesela trupă înse, care se compunea din trei femei frumóse şi patru tinerĭ, dintre carĭ celŭ mai bĕtrân n'avea mai multŭ ca 28 anĭ, nu venise aicĭ pentru a se cufunda în contemplaţiunile peisagiului. Sórele, zăduful, mersulŭ repede alŭ micilorŭ lorŭ cai, îi cam obosise pe toţĭ; cu tóte astea în fiă-care momentŭ vorbe vesele, risete nebunatice rĕsunau prin aerŭ.

Aceea care, în starea ei de vĕduvă se părea că are óre-care autoritate înaintea grupei, era celŭ puţinŭ în aparinţă, mai uşuratică, ca cele două fete tinere, încredinţate conducerei ei.

Dómna de Brissac, de nascere din America, şi fórte avută, fusese măritată după unŭ Francesŭ, care o lăsase vĕduvă, după o viéţă casnică de 4 anĭ. Mai bine de doi anĭ se strecurară dela acéstă întâmplare, şi dómna de Brissac adeseorĭ ḍicea:

— Nicĭ decum nu voiu mai pute trăi singură! Ah! câtŭ e de rĕu sĕ nu mai ai pe cineva, care sĕ comande servitorilorŭ, ca sĕ scie de frică, şi cu osebire visitiului spre a'lŭ impedeca ca sĕ nu véndă ovĕsulŭ sĕrmanilorŭ mei cai! Şi apoi séra, când mĕ reintorcŭ dela balŭ, ducŭ fórte multă frică, vĕḍéndu-mĕ singură singurică în trăsură! . . . Trebue cu orĭ ce preţŭ sĕ mĕ măritŭ érăşĭ!

Insĕ, deşi 'i se ivi o mică lacrĕmă în ochĭ, pe când făcea alusiune la iubitulŭ ei defunctŭ şi la singurătatea ei actuală, totuşĭ ducea ca o vĕduvă o viéţă fórte voiósă. Ea avea purtarea indiferentă dér decisă a Americanilorŭ, şi putea-i gâci că acéstă femeiă, orĭ ce s'ar ḍice despre ea, era întru tóte capabilă a purta grije de averea şi bunăstarea ei.

Cu tóte că ea se plângea că este lăsată în mâna sorţii, cei carĭ îşĭ dedeau silinţa sĕ-şĭ câştige amĕnunte despre viéţa ei, sciau că ea îşĭ purta gospodăria în ordine admirabilă, şi'şĭ conducea personalulŭ curţii cu o mână sigură.

Conversaţiunea d-nei de Brissac era fórte plăcută; cu deosebire îi plăcea, dându'şĭ unŭ aerŭ naivŭ, sĕ vorbéscă despre lucrurĭ grósnice, pe carĭ, basându-se pe originea ei străină, se prefăcea că nu le înţelege; şi în limba ei de papagalŭ adeseorĭ aflaĭ cuvinte înţepĕtóre, rĕutăcióse, alŭ cărorŭ ascuţişŭ îlŭ îndrepta contra reputaţiunei a câte-o damă frumósă sĕu bărbatŭ, carĭ nu i se complimentaŭ.

Era brunetă, cu trăsurĭ neregulate, cu mânĭ şi picióre de copilŭ, frumseţĭ, carĭ nu suntŭ nicĭdecum rare la Americane.

In aceea ḍi, ea petrecea în conversaţiă cu unŭ june ataşatŭ alŭ legaţiunei francese, până atuncĭ mare admiratorŭ alŭ celei mai june dintre domnişórele de Werrières. Insĕ d-na de Brissac, prin purtarea ei şirétă sciu sĕ atragă la sine ataşatulŭ legaţiunei, fără ca Mariei sĕ-i fi plesnitŭ ceva prin minte despre ceea ce se petrecuse.

Domnişórele de Werrières, dintre carĭ cea mai în vérstă abia era de 19 anĭ, îşĭ perduseră mama de mai mulţĭ anĭ, si tatălŭ lorŭ, bĕtrânulŭ marchis de Werrières, care purta unulŭ din cele mai frumóse nume belgiane, nu se mai însurase.

Unŭ omŭ estraordinarŭ era marchisulŭ acesta, şi

de florinĭ are sĕ capete din totă averea mea numai 15.000 fl., adecă: cincĭ-spre-dece miĭ de florinĭ. Eră decă dênsa în orĭ-ce privinţă s'ar arĕta nedemnă de numele meu, de nemulţămitóre, orĭ decă, neîndestulindu-se cu dispositiunile mele testamentale, în orĭ-ce direcţiune, şi sub orĭ-ce titlu de dreptŭ ar ataca cu procesŭ acestŭ testamentŭ alŭ meu: atuncĭ soţia mea *Ofelia* din totă averea mea numaĭ suma de 10,000 fl., adecă: dece miĭ de florinĭ are sĕ o capete, adecă: suma, ce eu pentru casulŭ morţii mele i-am fostŭ asiguratŭ ei în contractulŭ nostru de căsĕtoriă.

Totŭ soţiei mele *Ofelia* lasŭ totă averea mea mobilă, de orĭ ce natură sĕ fiă, carea la mortea mea se va afla în casa mea. Ii concedŭ totodată, că până când ea va rĕmâne vĕduvă, locuinţa de astădĭ din casa mea sĕ o folosescă fără nicĭ o desdaunare, orĭ chiriă; căcĭ dorinţa mea este, ca soţia mea sĕ nu sufere nicĭ o lipsă, şi sĕ fiă provĕdută cu tote cele de lipsă şi după mórtea mea.

5. *Lasŭ bisericei greco orientale din Lugoşŭ* suma de 1000 fl., adecă: una miiă de florinĭ, a cărei interese sĕ se întrebuinţeze pentru lipse şcolare şi bisericescĭ gr.-orientale române.

6. Lasŭ surorei mele *Catarina* 5000 fl., adecă: cincĭ miĭ de florinĭ. Ii lasŭ şi cocia mea, şi hamurile cele nouĕ, precum şi maşina de treeratŭ (Göppel), carea se află la Kekes.

7. Fiind-că mĭ au muritŭ douĕ surorĭ, lasŭ următorilorŭ acestora laolaltă 10,000 fl., adecă: dece miĭ de florinĭ, va sĕ dică: următorii după fiă-care soră repausată capĕtă 5000 fl., dicŭ cincĭ miĭ de florinĭ.

8. *Lasŭ bisericei greco-orientale române din Kekes* 200 fl., adecă: douĕ sute de florinĭ pentru pomenirea şi odihna sufletului meu, avêndŭ a se ţinĕ pentru procente în totŭ anulŭ unŭ parastasŭ la dioa *sântului Teodorŭ*.

9. *Lasŭ bisericei şi şcólei greco orientale române din Giula* din veniturile averilorŭ mele câte 80 fl., adecă optdecĭ de florinĭ la anŭ, avêndŭ şi acolo a se ţinĕ parastasŭ pentru mine în fiă-care anŭ la *sântulu Teodorŭ*, şi din suma de opt-decĭ florinĭ a se plăti spesele parastasului, dintre carĭ destinezŭ fiă-căruĭ preotŭ, care va funcţiona, câte *cincĭ* florinĭ, şi numai restulŭ se va pute întrebuinţa pentru acoperirea lipselorŭ bisericescĭ şi şcolare.

10. *Lasŭ corului vocalŭ românŭ din Giula*, decă atare se va înfiinţa *opt decĭ* de florinĭ la fiăcare anŭ până când va esista unŭ atare corŭ vocalŭ.

11. *Lasŭ Teodorei Nedelcu*, fetei advocatului *Ionŭ Nedelcu*, se i se plătescă când se va mărita, suma de 500 fl., adecă cincĭ sute de florinĭ.

12. Lasŭ pruncilorŭ advocatului *Nicolae Proştênŭ* din *Lugoşŭ* 500 fl., adecă cincĭ sute de florinĭ odată pentru totdeuna, făcêndu-se din acéstă sumă împărţirea egală între ei.

13. Lasŭ *preotului greco orientalŭ din Kékes* suma de 100 fl., adecă una sută de florinĭ.

14. Lasŭ 200 fl., adecă: douĕ sute de florinĭ familiei învĕţătorului greco-orientalŭ românŭ din *Giula* cu numele *Mărcuşŭ*, odată pentru totdeuna.

15. Lasŭ câte 50 fl. adecă *cincĭdecĭ* de florinĭ *Casinei române* din *Lugoşŭ*, *reuniunei române de cântărĭ* şi *musică* din Lugoşŭ, *spitalului* din Lugoşŭ, şi *copiilorŭ* sĕracĭ gr. or. românĭ pentru vestminte, la olaltă decĭ 200 fl., adecă: douĕ sute de florinĭ.

16. Lasŭ 100 fl., dicŭ: *una sută* de florinĭ servitorului meu *Vasilie*, pentru că m'a servitŭ cu credinţă, eră *bucătăresei* mele 80 fl., adecă; *optdecĭ* de florinĭ.

17. Cu vestmintele mele dispune soţia mea *Ofelia* după placŭ, ea va da după placŭ unele din mobilii şi surorei mele *Catarina*.

18. De *esecutorŭ* alŭ testamentului meu îlŭ denumescŭ pe domnulŭ advocatŭ *Ioanŭ Nedelcu* din Lugoşŭ, care va îngriji, ca tóte disposiţiunile testamentului meu sĕ se împlinéscă cu acurateţă, elŭ va îngriji asemenea şi plătirea datoriilorŭ mele şi va incassa şi pretensiunile mele, ce le am în Lugoşŭ orĭ în alte locurĭ, însemnŭ însĕ, că datoraşilorŭ mei ertŭ tote percentele decădute până la mórtea mea, avêndŭ a se incassa dela dânşii numai capitalulŭ.

19. Dorescŭ, ca din venitulŭ averilorŭ mele înainte de tote sĕ mi se facă o *criptă familiară* sub numele „*Cripta familiei Teodor Pap*" în cimiteriulŭ greco orientalŭ românŭ din *Giula română*, unde — precum disei mai susŭ — trupulŭ meu va fi transportatŭ din Lugoşŭ şi aşedatŭ spre odichnă eternă. In urmă:

20. Rogŭ pre *Veneratulŭ Consistorŭ greco orientalŭ românŭ din Aradŭ*, precum şi pe esecutorulŭ testamentului meu *Ioanŭ Nedelcu* sĕ binevoéscă a face astfelu de disposiţiunĭ, ca la realisarea massei lăsĕmêntului meu, dintre realităţile mele, încâtŭ sĕ póte, sĕ se păstreze în natură pentru fundaţiune cele trei case ale mele din strada podului în Lugoşulŭ românŭ, pentru că aceste case, avêndŭ o situaţiune forte favorabilă pentru comerciu, negreşitŭ că din anŭ în anŭ vorŭ aduce veniturĭ mai marĭ fundaţiunei mele.

21. Pretensiunile mele din *Boldurŭ, Hodoşŭ, Zsábar, Ollósag* şi *Ohabaforgacs* sĕ se încasseze asemenea fără procente şi le lasŭ *Teodorei*, fetei lui *Ionŭ Nedelcu* advocatŭ.

Despre acésta s'a compusŭ documentulŭ notarialŭ publicŭ presentŭ, s'a cetitŭ înaintea d-lui Teodorŭ Pap fiindŭ de faţă neîntreruptŭ împreună toţĭ martorii, şi după ce d-lŭ Teodorŭ Pap a dechiaratŭ în persónă, că este înţelesŭ întru tóte cu voinţa sa, s'a subscrisŭ atâtŭ de dênsulŭ câtŭ şi de marturĭ cu mâna lorŭ proprie. Lugoşŭ, anulŭ 1887 Septemvre în 26 după amedi la 5½ óre.

Teodor Pap m. p. *Mateiu Ignea* m. p.
Constantin Udrea m. p. *Stefan Oltean* m. p.
Michail Besan m. p., notarŭ publicŭ regescŭ.

Cântăreţa Aurelia Chiţu.

„Unirea" primesce din Italia scirĭ despre una din cântăreţele române, d-şóra Aurelia Chiţu, care încântă pe acolo cu vocea sa publiculŭ iubitorŭ de musică.

Amŭ arĕtatŭ la timpulŭ sĕu laudele ce i s'a adusŭ încă când a debutatŭ în Milanŭ şi pe teatrulŭ din Montagna Veneto).

Eră acum ce felŭ vorbesce „Nouva Scena" din Veneţia despre modulŭ cum d-şóra Chiţu a cântatŭ în opera meyerberiană „Roberto il diavolo:

„Tênĕra d-ră Chiţu a incarnatŭ în perfecţiă rolulŭ „Isabellei" şi cu atâtŭ e mai de lăudatŭ cu câtŭ acum pentru a doua oră sĕ înfăţişeză publicului.

Are unŭ tipŭ sentimentalŭ, unŭ glasŭ frumosŭ şi splendidŭ şi scie da interpretărei sale atâta căldură şi pasiune, încâtŭ auditorii nu s'au pututŭ opri sĕ n'o aclame adesea. Punctulŭ culminantŭ pentru acésta alesă artistă a fostŭ în romanţa din actulŭ alŭ patrulea: „Roberto tu che adoro", în care a găsitŭ accente aşa de sfâşietore, încâtŭ sala întreagă a isbucnitŭ în aplause.

Pe lângă „Nuova Scena", diarŭ purŭ musicalŭ, şi alte diare au vorbitŭ de acestă representaţiă şi de d-ra Chiţu în terminĭ câtŭ se póte de elogioşĭ. Aşa „l'Euguaneo", scrie că:

D-şóra Chiţu a fostŭ o Isabelă ideală, şi nu scimŭ ce apreţia mai multŭ într'ênsa: siguranţa şi elasticitatea glasului forte fragedŭ, cerinţă necesară pentru rolulŭ sĕu, orĭ talentulŭ sĕu dramaticŭ.

„Il Bacchiglione" din Veneţia şi „Venezia" au asemenea cuvinte de laudă pentru cântăreţa română, despre care celŭ din urmă scrie că îi zîmbesce cele mai plăcute speranţe în artă.

Are voce (unŭ mare şi frumosŭ darŭ) şi urmeză o bună metodŭ de cântŭ, prin care va dobêndi faima ce merită.

D-şórei Chiţu notele îi iesŭ din gâtŭ desmierdătóre pentru urechia cui o ascultă, ca notele unei mandoline.

Din parte-ne felicitămŭ pe artistă.

Avisu No I. Pentru furnisarea pânei şi ovĕsului la trupele armatei c. reg. şi a glotaşilorŭ reg. ung. pe timpulŭ dela 1 Ianuarie până la 31 Decemvrie 1888, tractările ofertelorŭ în scrisŭ se vorŭ face după cum urméză:

In localulŭ oficiului c. r. a intendanţei corpului 12 în Sibiiu, la 24 Octomvre 1887, respective în staţiunile Făgăraşŭ, Mureşŭ Oşorheiu şi Bistriţa.

La magazinulŭ c. r. militarŭ de aprovisionare în Alba-Iulia, la 25 Octomvre 1887 respective în staţiunile Cluşiu şi Elisabetopole (Ibaşfalĕu).

La magazinulŭ c. r. militarŭ de aprovisionare în Braşovŭ, la 26 Octomvre 1887, respective în staţiunea Braşovŭ.

Articulele care au a se asigura pentru fie-care staţiune şi cifra articulilorŭ trebuincioşĭ, apoi condiţiunile de pertractare se cuprindŭ în publicaţiunea I. $\frac{\text{Nr. 5885}}{\text{4154 G. o.}}$ ddto Sibiiu în 10 Octomvre 1887, trămisă autorităţilorŭ politice, camerelorŭ de comerţŭ şi industriă, reuniunilorŭ economice etc. etc. şi afişată în publicŭ în staţiunile respective.

Tóte condiţiunile de furnisare cu privire la trebuinţele trupelorŭ armatei c. reg. la institutele militare de aprovisionare în Sibiiu, Alba-Iulia Braşovŭ şi Cluşiu, — apoi cu privire la trebuinţa trupelorŭ glotaşe reg. ung., se potŭ vede la semibrigadele de honvedĭ, respective la comandele de regimentŭ seu batalionŭ, carĭ se află în susnumitele staţiunĭ; numitele institute de aprovisionare dau fiecăruia condiţiunile tipărite în schimbulŭ sumei de 4 crucerĭ pentru singuratica colă tipărită.

Sibiiu, în 13 Octomvre 1887. Dela comisiunea comună de asigurare a articulilorŭ trebuincioşĭ armatei.

Ultime scirĭ.

Parisŭ, 17 Octomvre. — Circulă sgomotulŭ că Italia pregătesce, în unire cu Germania, o espediţiune nu la Massouach, dér în Tripolitana.

Lemberg, 17 Octomvre. — Diarele polonese din Galiţia, vorbindŭ de ideia restabilirii unui regatŭ alŭ Poloniei, dată de „Gazeta Crucii," spunŭ că trebue ca cineva sĕ se pădéscă de proiectele şi promisiunile Prusiei.

Viena, 17 Octomvre. — După o depeşă adresată din Petersburg diarului „Noua Pressă Liberă", emigraţii bulgari din acestŭ oraşŭ au adresatŭ o scrisóre şefilorŭ oposiţiei bulgare declarândŭ că Rusia nu va putea sĕ renunţe la restabilirea ordinei în Bulgaria, ceea ce este o afacere interióră slavă. A ţinĕ depărtatŭ amesteculŭ germanŭ şi a combate partidulŭ austriacŭ catolicŭ, este o datoriă patriotică.

Parisŭ, 18 Octomvre. — O depeşă adresată din Berlinŭ diarului „Le XIX Siècle" spune că prinţulŭ de Coburg a părăsitŭ Sofia incognito.

Berlinŭ, 18 Octomvre. — Se desminte sgomotulŭ cum că Ţarulŭ plecândŭ din Copenhaga va face o visită împĕratului Wilhelm.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 19 Octomvrie. — O nouă adunare a poporului a fostŭ în Trafalgarsquare; numerósă poliţiă cu multă dificultate putŭ ţinĕ liberă comunicaţia; se întêmplară conflicte singuratice între poliţiă, care adresându-se cătră poporŭ, a făcutŭ ca mulţimea sĕ ia atitudine ameninţătóre.

SOFIA, 19 Octomvrie. — Printr'unŭ ucaz, Sobrania este convocată pe 27 Octomvrie. Astădĭ s'au descoperitŭ la Varna 5 brigandĭ, carĭ nevoindŭ a se preda, fură omorîţĭ.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Muresianu.

în lume se povesteau câte tóte despre elŭ. Elŭ avea unŭ castelŭ mare aprópe de Ardennes, în interiorulŭ căruia închidendu-se, petrecea mai bine de jumĕtatea anului; şi numai după stăruinţe îndelungate, Mariei şi Ioannei li-se permitea se petrecă vera câte-o lună seu douĕ în oraşulŭ Spa, şi erna câteva sĕptĕmânĭ la Parisŭ.

In Sombreffe (unŭ micŭ oraşelŭ din vecinătatea castelului) se povestea încă despre scenele de violenţă care amăriseră vieţa marchisei şi carĭ, cum se dice in urmă i-au şi curmat-o. Marchisulŭ trecea înaintea lumei de unŭ jumĕtate nebunŭ, suposiţiune motivată în câtva prin acea împrejurare, că lângă marchisulŭ se afla totdéuna unŭ anumitŭ doctorŭ Hubert, de o reputaţiă destulŭ de problematică.

De sigurŭ, mediculŭ avea asupra clientului sĕu o influinţă deosebită, şi cu tote aceste marchisulŭ se părea că-lŭ detesteză, şi câte odată se revolta contra autorităţii lui.

Insĕ revolta nu-i ţinea multŭ; şi unŭ cuvêntŭ, o singură privire medicului îi era destulŭ, pentru ca sĕ-lŭ facă pe d-lŭ de Werrieres sĕ ajungă ér sub jugŭ.

Mulţĭ se întrebau că ce intenţiona doctorulŭ Hubert. Unii, carĭ urmăriseră lucrulŭ cu atenţiune, credeau a fi aflatŭ că doctorulŭ, de altmintrelea încă tinĕrŭ, spera că într'o di sĕ se căsĕtoréscă, luându şi de soţiă pe Ioanna de Werrieres; alţii cugetau că elŭ căuta a-şi însuşi numai óre-carĭ rĕmăşiţe din averea, deja forte sdruncinată, a marchisului, a cărei administraţiă preste totŭ îi era încredinţată lui.

Bĕtrânulŭ era unŭ hipocondru şi Hubert sciuse sĕ-lŭ încredinţeze că numai elŭ singurŭ era în stare a-l vindeca, e uşor de înţelesŭ, ce felŭ de putere îi asigură acestă împrejurare doctorului, faţă de care fetele şi cu osebire cea mai mare se părea că au o mare aversiune.

Ioanna de Werrieres era, fără îndoélă, cea mai frumósă din cele trei amezóne. Blondină, cu faţă rosă-albă, avea nisce ochĭ albastri închişĭ, a cărorŭ espresiune schimbăciosă acum te atrăgea, acum te respingea.

Peptarulŭ de stofă fină i se aşeda de minune pe talia ei sveltă, umerii ei rotunjorĭ, peptulŭ ei d'o formă perfectă, şi mersulŭ ei era plinŭ de graţii, apoi cutezătóre, cum anevoie ai găsi o fată de vêrsta ei.

Sora ei Maria, în asĕmĕnare cu ea, forma unŭ contrastŭ completŭ. Era, ce e dreptŭ, drăgălaşă, însĕ trăsurile nu i erau atâtŭ de regulate ca ale Ioanei, privirea-i era calmă şi serină, constituţia-i era încă fragedă, în sfêrşitŭ, decă Ioana respândea deja profumulŭ unei florĭ plăcute, Maria în asemĕnare cu ea era ca unŭ mugurŭ de măceşŭ pe care nu l'a ajunsŭ bine radele sórelui.

Cu unŭ anŭ înainte, ambele fete tinere făcuseră în Parisŭ cunoscinţă cu d-na de Brissac şi din acestŭ timpŭ ele se cercetau câtŭ se putea de desŭ, fiindŭ că vieţa liberă a vĕduvei permitea celorŭ douĕ surorĭ a gusta distracţiunile de carĭ erau lipsite în urma vieţei isolate a tatălui lorŭ.

Şi Americana scia forte bine, că presenţa fiicelorŭ marchisului contribuia multŭ, ca sĕ'şĭ pótă aduna în giurulŭ ei omenĭ tinerĭ, carĭ îi formau obicĭnuita societate.

— Ioană, dise Maria d'odată, abia vomŭ ave timp d'a ne desbrăca, înainte de prândŭ, vestmintele de călăritŭ.

— Aşă! rĕspunse Ioana; până ce doctorulŭ nu va face atentŭ pe tatălŭ nostru că amŭ întardiatŭ, nimenĭ nu ne va ocărĭ.

La rostirea numelui doctorului, faţa vesela a Mariei părea că se întunecase pe când Ioanei nicĭ că-i păsa, dândŭ din umerĭ.

— Eă unulŭ pe care eu nu'lŭ potŭ suferi de locŭ, acestŭ doctorŭ! . . . . dise mica d-nă de Brissac.

— Intr'adevĕrŭ, elŭ are o fisionomiă respingĕtóre, adause ataşatulŭ legaţiunei, care se chema de Beaulieu; dér conversaţiunea lui câte-odată este atragĕtóre; eu îmĭ închipuescŭ, că elŭ a trebuitŭ sĕ fiă de faţă la evenimente forte ciudate în decursulŭ vieţii sale.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 17 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 85
Rentă de hârtiă 5%	85.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	——
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 22
Bonurĭ rurale ungare	104 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 50
Renta de hârtiă austriacă	80 95
Renta de arg. austr.	82 25
Renta de aurŭ austr.	112 10
Losurile din 1860	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283 70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9 93
Mărcĭ 100 imp. germ.	61 40
Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 5 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$93^1/_2$	9 $^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91^3/_4$	$92^1/_4$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87^1/_2$	$88^1/_2$
Banca naţională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 18 Octomvre st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8.57	Vênd.	8.60
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.87	»	9.92
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 58—1887.
sen. scol. gr. cat.

Concursŭ.

Devenindŭ vacantŭ postulŭ de învĕţătorŭ în Cl. II-a a scólei conf. gr. cat. din Rodna-nouă (Uj-Rodna, comit. B. Naszod, p. u. Ó-Rodna) prin acésta se escrie concursŭ cu terminulŭ până în 30 Octomvre st. n. a. c.

Emolumentele suntŭ: salarŭ anualŭ de 240 fl. v. a. primindŭ în rate lunarĭ anticipative din fondulŭ scol. conf ; cuartirŭ liberŭ şi lemne de focŭ. Suplicanţii au sĕ dovedéscă că au esamenele de cualificaţiune conformŭ recerinţelorŭ legei scolare, Suplicele suntŭ a se înainta acestui presidiu. **Presidiulŭ scol. conf. gr. cat.**

Rodna-nouă, 14 Octomvre 1887. 2—3

Pamfiliu Grapini, preşed. **Teodoru Iepuranŭ**, învĕţ. not.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 ore 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ in *Secuime* (S. Georgi): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
Braşovŭ (	7 20	—	4 01	2.32
Feldióra	7 57	—	4.47	—
Apatia	8 24	—	5.28	—
Augustinŭ	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
Sighişóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10.37	—
Copsa micĕ	12.26	—	10.59 / 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiuşŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2.56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenu de persone
Clujin (	5.21	—	5 56	
Clujin (	—	6 01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orăḑii	—	—	Trenu de persone	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenu de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venţia-Orăḑii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	—
Clujin (	—	10.31	—	6.38	—
Clujin (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1 18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blaşŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Braşovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	—	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.59
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski	10.35	11.07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.13	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.40
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7 37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ